

MIDTRE
GAULDAL

KOMMUNE

Presentasjon av
handlingsprogram 2023 med
økonomiplan 2023-2026

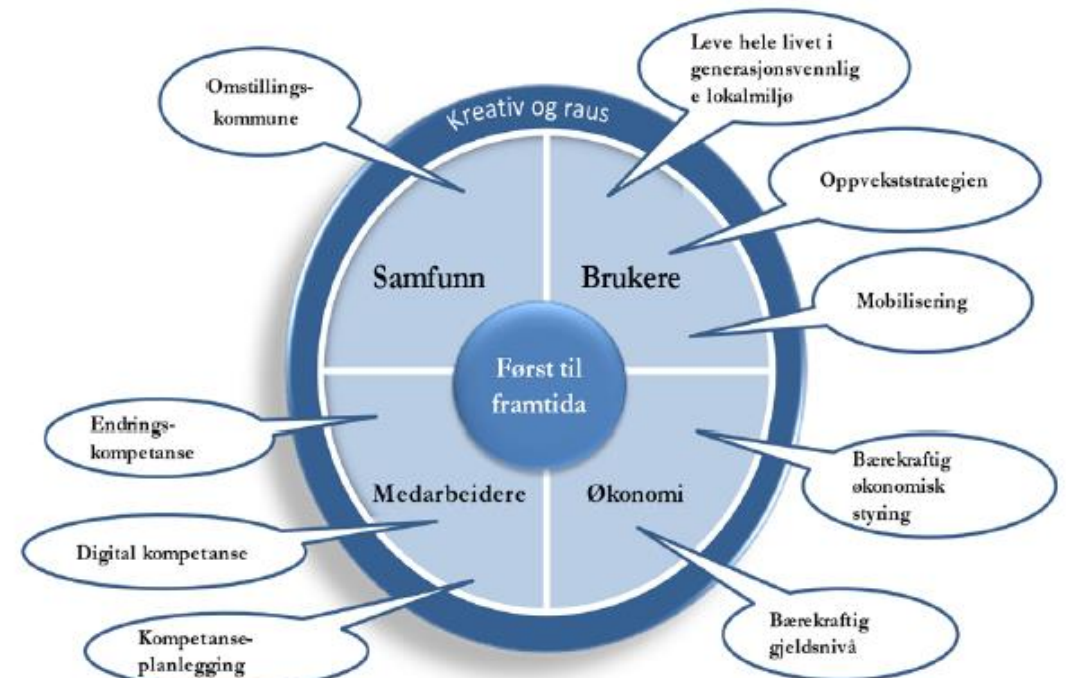
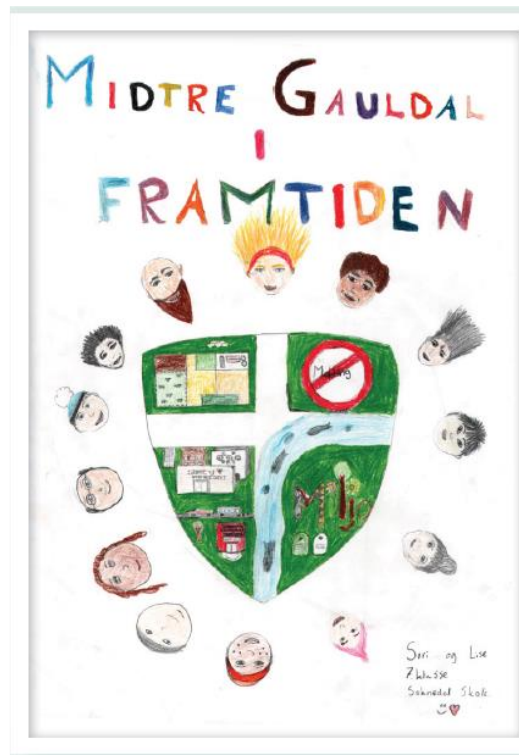
20.10.2022

Et budsjett 2023 og økonomiplan 2023-2026, som gitt de krevende rammebetingelsene:

1. Er stramt for både for innbyggerne og ansatte, men vi vil fortsatt kunne gi et godt tjenestetilbud for innbyggerne
2. Noe økning på inntektssiden, samt bruk av opparbeidet handlingsrom i økonomien, gjør at vi kan satse på tidlig innsats, attraktivitet/samfunnsbygging. Mål: mer forebygging, oppnå mer næringsaktivitet og økt innbyggertall
3. Tøyer litt i handlingsregel for drift, men vi mener vi fortsatt skal kunne levere et overskudd slik at vi fortsatt kan bygge et handlingsrom for de tøffe årene foran oss.

Forutsigbarhet er viktig for oss etter år med store endringer. Vi må fortsatt omstille oss og tilpasse tjenestene også framover.

Samfunnsoppdraget

Budsjett er ett av flere styringsverktøy, men et viktig ett

- Styringsverktøy (juridiske, økonomiske, organisatoriske og pedagogiske)
- Bruttobudsjett ca. 600 mill. kr.

Handlingsprogram med økonomiplan 2023-2026 - Kommunedirektørens forslag

Forollhogna

- Tidlig innsats
- Digitalisering
- Videre omstilling

Grafikk og nøkkeltall

Driftsramme for 2023	→	Investeringer i 2023	→
Endring driftsbudsjett	→	Utvalgte nøkkeltall	→
Åpne data	→		

Et krevende farvann å navigere i

- Felleskapet får større oppgaver som gir økte utgifter. Vi trenger dermed økte inntekter
- Dette er en delvis en utvikling som har vært varslet
- Men, særegne forhold gjør det ekstra krevende nå
- **Hvorfor?**
 - Befolkningsnedgang 2021-2022
 - Store etterslep på vedlikehold
 - Store uløste investeringsbehov
 - Rekrutteringsutfordringer
 - Demografiendringer – færre i arbeidsfør alder, flere eldre
 - Økte strømpriser og stigende rente
 - Krig i Europa
 - Klimatilpasning og klimareduksjon

KOMMENTAR

På vei inn i en ny tid

Kritikken endres. Debatten politiseres. Prioriteringene blir tøffere. Anslagene usikre. Dette er bare begynnelsen.

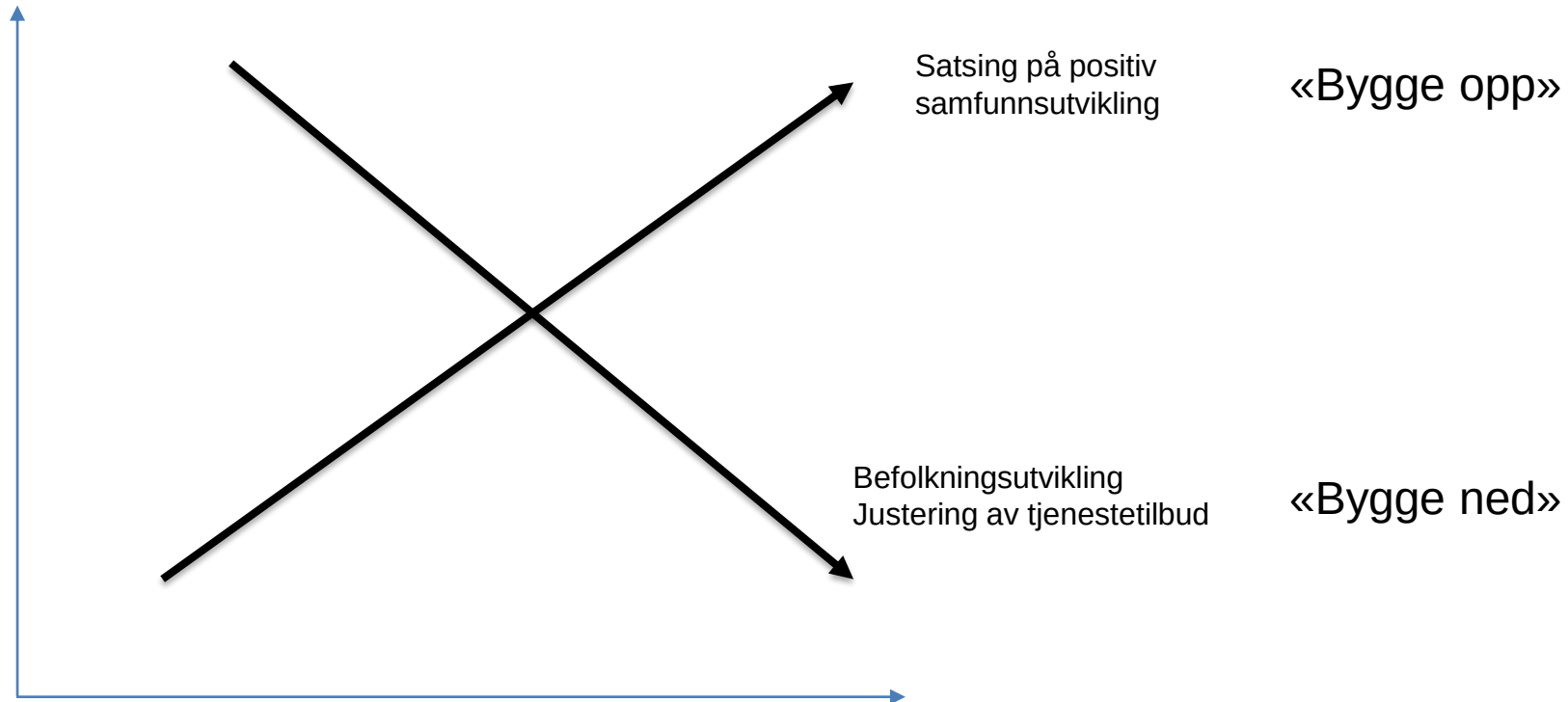
Lars Nehru Sand
@larsnehrusand
Politisk kommentator

Publisert i dag kl. 21:20

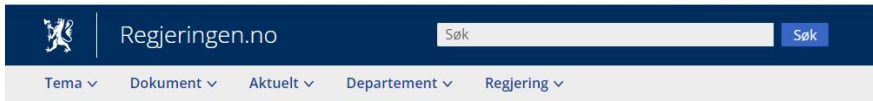
Finansminister Trygve Slagsvold Vedum (Sp) la frem Støre-regjeringens første budsjettforslag for Stortinget i dag.
FOTO: HANNA JØHRE / NTB

Tiden med enkel inntektsvekst og handlingsrom for staten er forbi. Det er det dette handler om. Vi har visst det lenge at 20-årene blir annerledes.

For oss betyr dette å kunne gjøre tøffere prioriteringer og håndtere dilemmaer som oppstår

Virkningen av statsbudsjettet for Midtre Gauldal

Du er her: Forsiden • Statsbudsjett • Statsbudsjettet 2023

Del tips Skriv ut

Statsbudsjettet 2023

Regjeringen Støre la frem sitt forslag til statsbudsjett for 2023 torsdag 6. oktober kl. 10.00. På denne siden finner du alle dokumenter, pressemeldinger og annen relevant informasjon om budsjettet.

Budsjettdokumenter og pressemeldinger

Alle dokumenter og pressemeldinger utgitt i forbindelse med Statsbudsjettet 2023.

Svarbrev til Stortinget

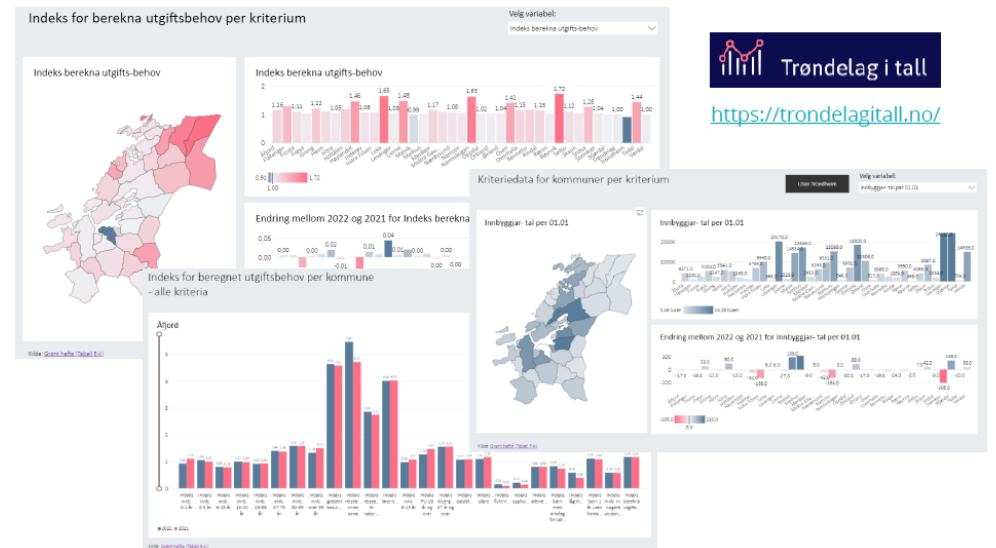
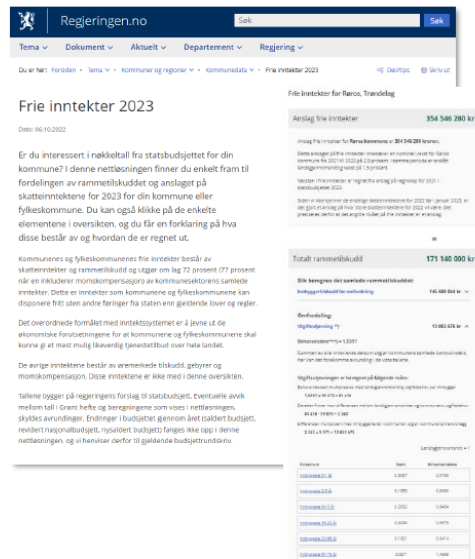
Finansdepartementets svar på spørsmål fra Stortinget om Statsbudsjettet 2023.

Statsbudsjettet fra A-Å

Alfabetisk oversikt over utvalgte tema i budsjettforslaget fra regjeringen Støre.

Frie inntekter på nett og Trøndelag i tall

Trøndelag i tall

<https://trondelagitall.no/>

<https://www.regjeringen.no/no/tema/kommuner-og-regioner/kommunedata/frie-inntekter-2023/id2932721/#/trondelag>

© Statsforvalteren i Trøndelag

12 milliarder strammere for kommunene

– Innstrammingene i kommuneøkonomien vil få konsekvenser for tjenestetilbudet. Da er det viktig at forventningene hos nasjonale politikere justeres deretter, oppsummerte KS-direktør Helge Eide sitt hovedbudskap i finanskomitéens budsjettthøring.

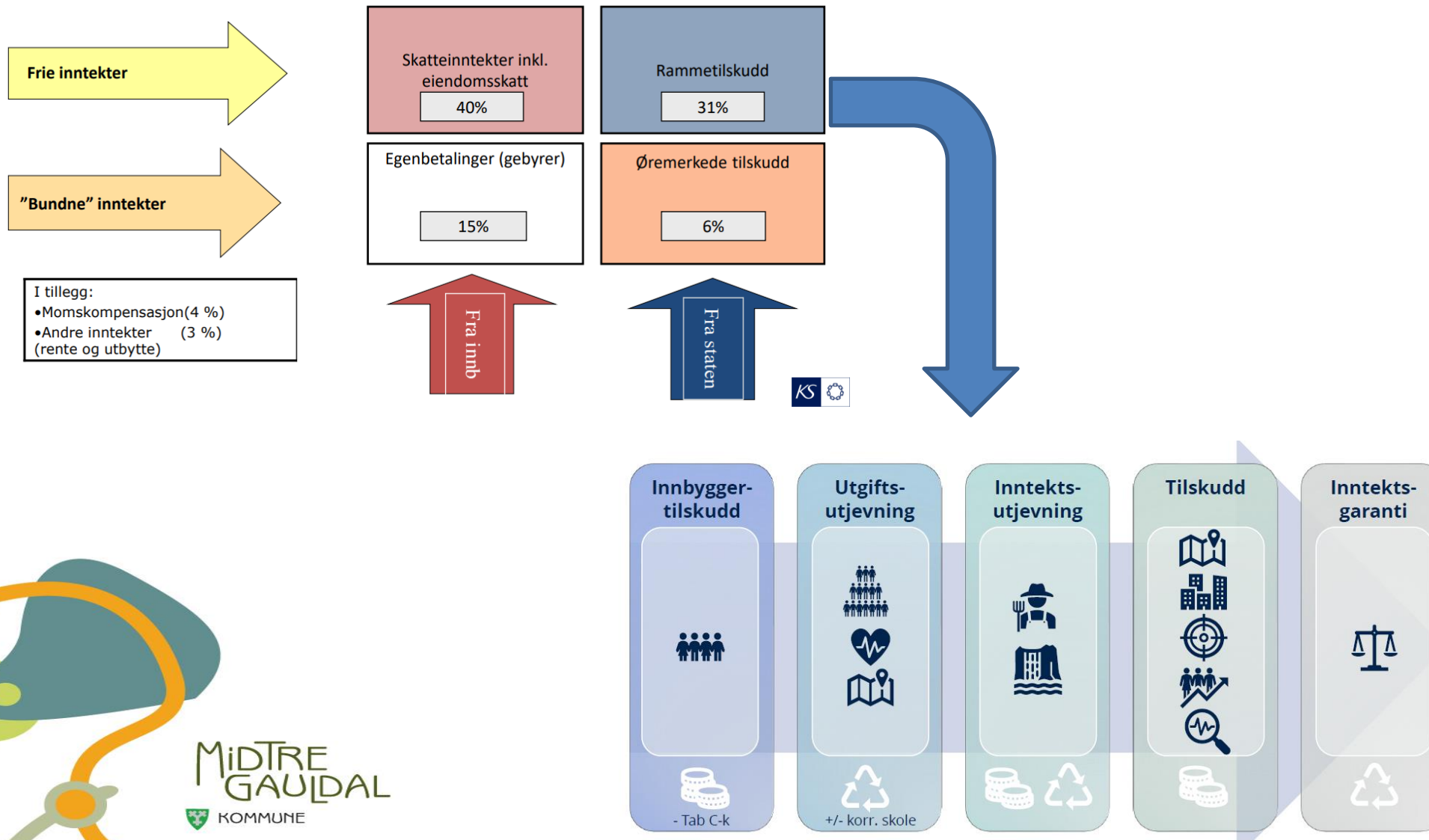
Helge Eide, direktør for samfunn, velferd og demokrati, og sjeføkonom Torbjørn Eika deltok for KS i finanskomitéens høring om statsbudsjettet for 2023.

Foto: Stortinget

- Omdisponere foreslått kutt i Bufetat til å styrke bistanden til kommunalt barnevern, som det er stort behov for.
- Revurdere stans og fjerning av investeringstilskudd til sykehjem, omsorgsboliger og utleieboliger i kommunene.
- Videreføre Klimasats og gjøre den til en permanent ordning.
- Se vedlikehold av riksveier og fylkesveier i sammenheng i budsjettet, fordi begge er viktig for næringslivet i distriktene.

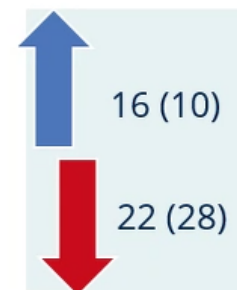
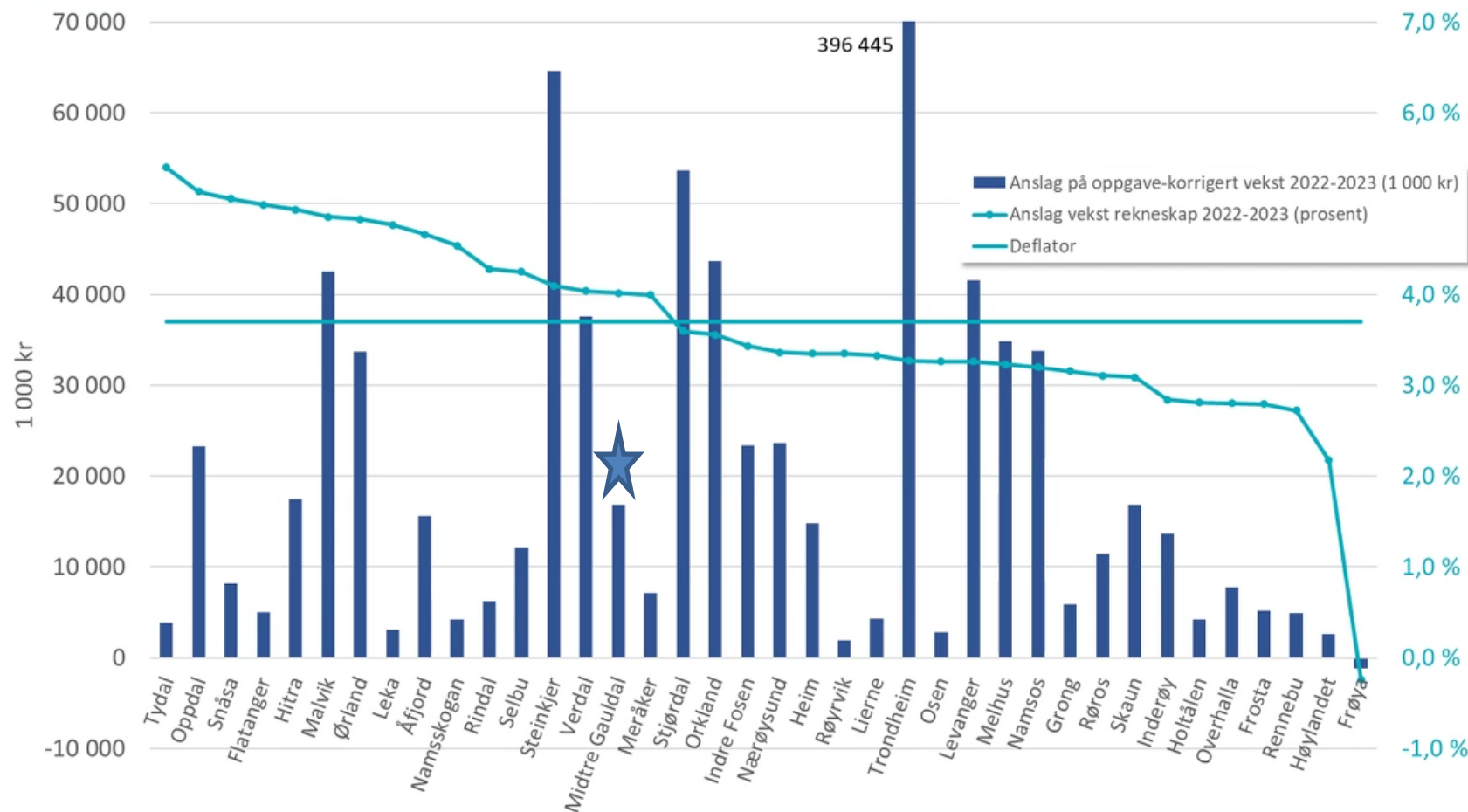
En liten påminnelse

Finansiering av kommunesektoren

Statsbudsjettet

Anslag på vekst i frie inntekter 2022-2023 - tab 3-k (Trøndelag)

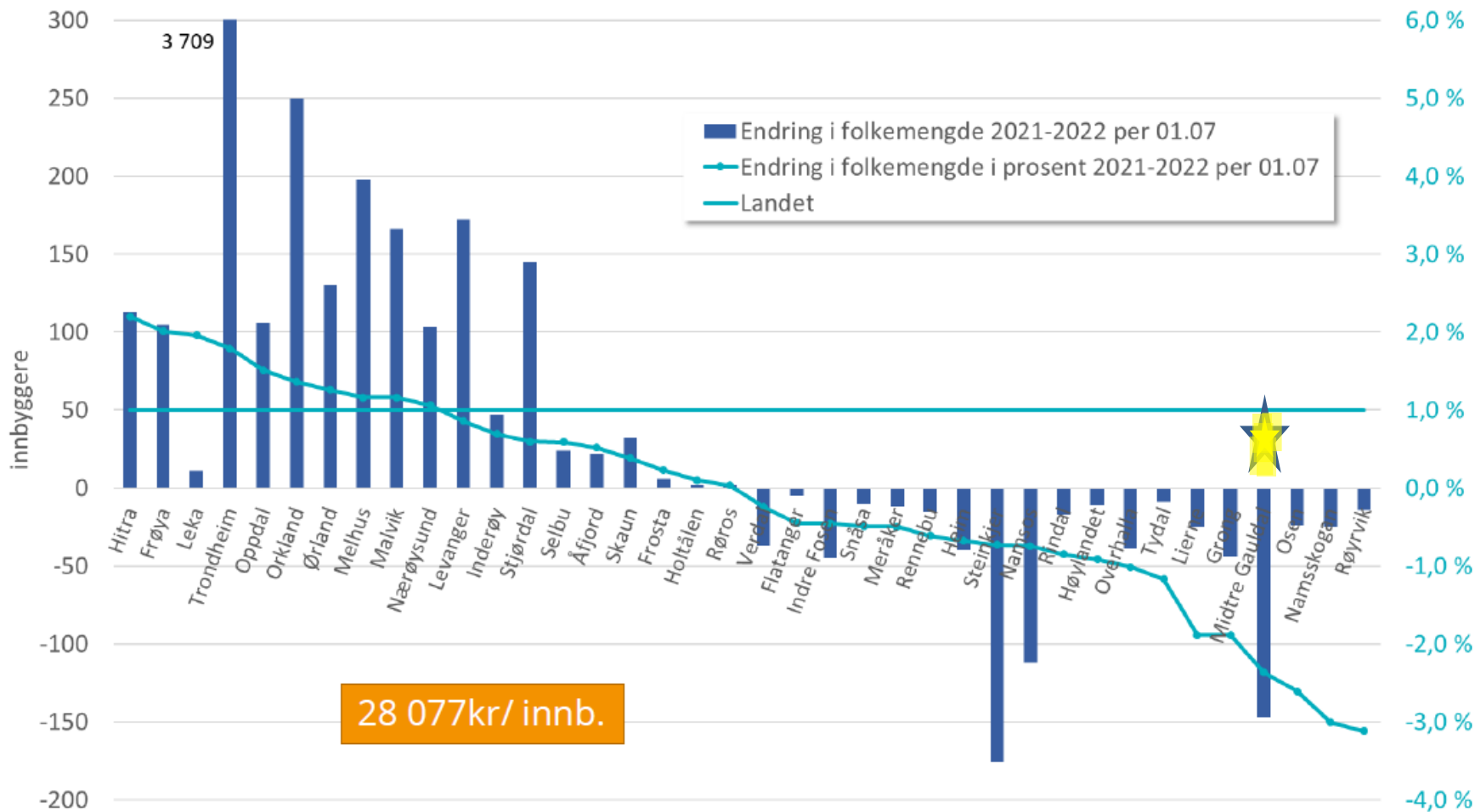

Innbyggertilskudd

- tab 2-k

Tydal (5,4)
Oppdal
Snåsa
Flatanger
Hitra
Malvik
Ørland
Leka
Åfjord
Namsskogan (4,5)

Grong (3,2)
Røros
Skaun
Inderøy
Holtålen
Overhalla
Frosta
Rennebu
Høylandet
Frøya (-0,2)

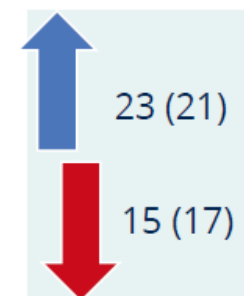
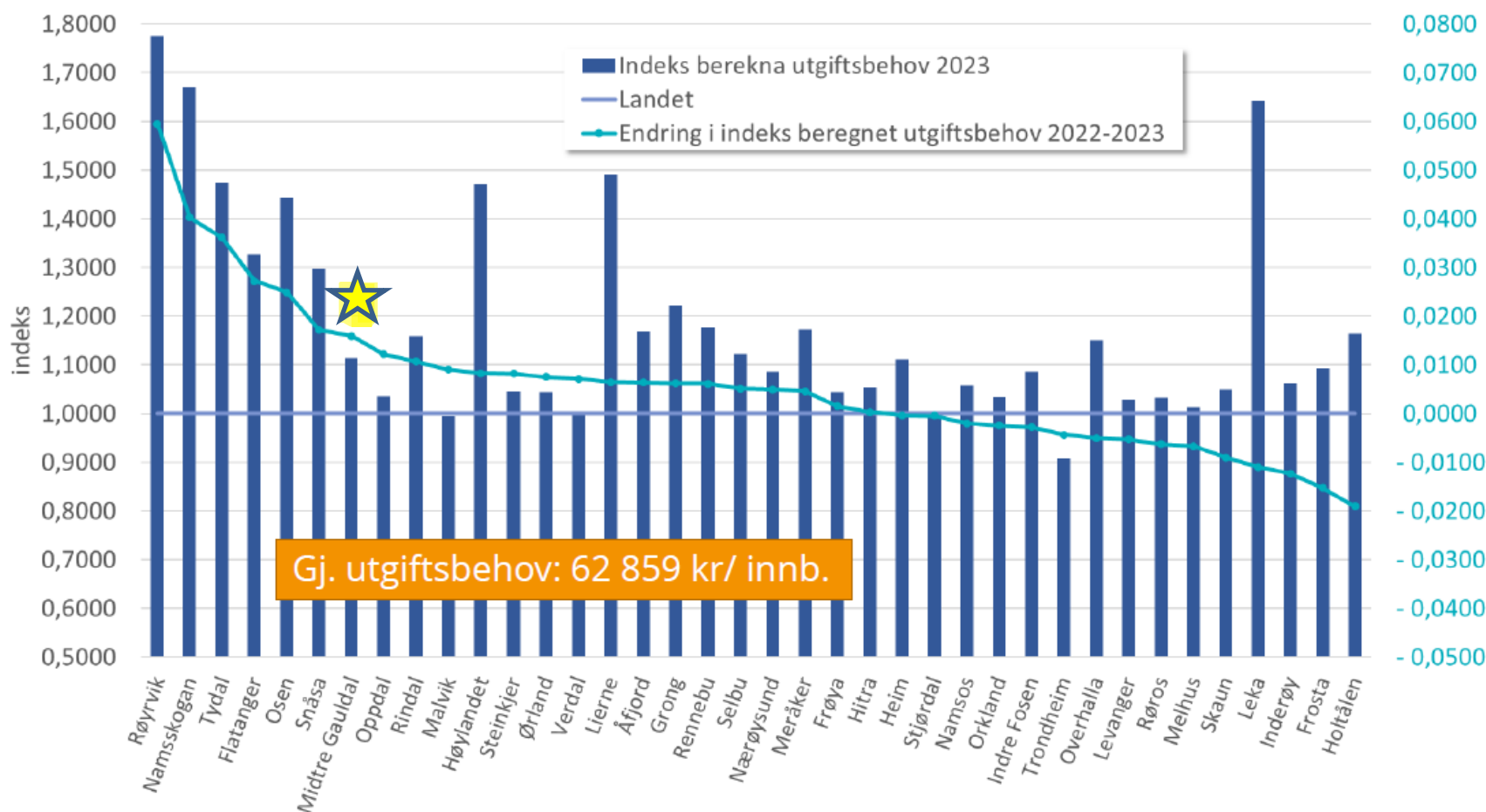

Indeks for beregnet utgiftsbehov

- tab E-k

Tydal (5,4)
Oppdal
Snåsa
Flatanger
Hitra
Malvik
Ørland
Leka
Åfjord
Namsskogan (4,5)

Grong (3,2)
Røros
Skaun
Inderøy
Holtålen
Overhalla
Frosta
Rennebu
Høylandet
Frøya (-0,2)

Betydelig økning i utgiftsutjevningen

- Vekstanslaget i statsbudsjettet hensyntar ikke i tilstrekkelig grad årets befolkningsnedgang.
 - Vi opererer derfor med 3,4 %, dvs. en realnedgang på 0,3 %
- Noe overraskende vekst i utgiftsutjevningen gir høyere inntekter.
 - **Utgiftsbehovet for MG anslås i 2023 til 11,44 %. Opp fra 9,85 %.**

MIDTRE GAULDAL kommune

Beregning av utgiftsbehov - tillegg/trekk i kroner for år **2023**
(utgiftsutjevnedet tilskudd)

2023-prisnivå for årene 2023-2026

	HELE LANDET		MIDTRE GAULDAL			Bruk av folketall 1.7.2022		Endring fra foregående år 1000 kr
	Vekt	Antall	Antall	Utgifts- behovs- indeks	Pst. utslag	Tillegg/ fradrag i utgiftsutj kr per innb	1000 kr	
0-1 år	0,0057	109 740	139	1,1377	0,08 %	49	300	88,3
2-5 år	0,1361	228 507	263	1,0338	0,46 %	289	1 757	-1 793,7
6-15 år	0,2645	643 155	700	0,9776	-0,59 %	-372	-2 261	1 414,9
16-22 år	0,0236	453 296	461	0,9135	-0,20 %	-128	-780	-214,6
23-66 år	0,1049	3 138 464	3 348	0,9582	-0,44 %	-276	-1 675	-39,0
67-79 år	0,0567	639 203	810	1,1382	0,78 %	493	2 992	15,7
80-89 år	0,0767	196 967	278	1,2678	2,05 %	1 291	7 841	791,0
over 90 år	0,0385	46 460	75	1,4500	1,73 %	1 089	6 615	61,6
Basistillegg	0,0159	275	0,7894	2,5826	2,52 %	1 582	9 607	953,0
Sone	0,0100	21 404 993	103 246	4,3325	3,33 %	2 095	12 724	680,2
Nabo	0,0100	9 740 388	19 497	1,7979	0,80 %	502	3 046	115,2
Landbrukskriterium	0,0021	1	0,0062	5,5712	0,96 %	603	3 665	233,1
Innvandrere 6-15 år ekskl Skand	0,0071	48 588	47	0,8689	-0,09 %	-59	-355	-220,6
Flyktninger uten integreringstils	0,0084	177 206	70	0,3548	-0,54 %	-341	-2 069	-62,8
Dødlighet	0,0454	40 709	47	1,0370	0,17 %	106	642	861,2
Barn 0-15 med enslige forsørger	0,0188	107 249	105	0,8794	-0,23 %	-143	-866	407,3
Lavinntekt	0,0118	285 349	228	0,7177	-0,33 %	-209	-1 272	464,9
Uføre 18-49 år	0,0064	121 768	136	1,0032	0,00 %	1	8	166,9
Opphopningsindeks	0,0095	234	0,0767	0,2946	-0,67 %	-421	-2 558	-296,2
Aleneboende 30 - 66 år	0,0193	515 435	449	0,7824	-0,42 %	-264	-1 603	48,8
PU over 16 år	0,0486	20 146	29	1,2930	1,42 %	895	5 436	-93,4
Ikke-gifte 67 år og over	0,0454	388 016	509	1,1783	0,81 %	509	3 090	303,9
Barn 1 år uten kontantstøtte	0,0165	41 008	64	1,4119	0,68 %	427	2 595	3 739,9
Innbyggere med høyere utdann	0,0181	1 533 254	916	0,5366	-0,84 %	-527	-3 202	-136,4
1 Kostnadsindeks	1,0000			1,11440	11,44 %	7 191	43 677	7 489

Statsbudsjettet forts

- Redusert makspris barnehage.
- Gratis barnehageplass tredje barn.
- Økt basistilskudd til fastleger.
- 5 % ekstra AGA på lønnsinntekter over 750 000,-
- Styrking av Husbankens pott til energiltak i kommunale boliger.
- Ingen tilskudd til boliger for heldøgns omsorg i 2023
 - Denne har vi forutsatt at kommer inn igjen i 2024.
- Økt grunnrenteskatt på vannkraft.
 - Rammer Trønderenergi, men ikke Midt Energi.

Kommunal deflator 2022 og 2023

	Vekt	Anslag 2022	Anslag 2023
Prisvekst produktinnsats	0,27	7,3 pst.	3,0 pst.
Prisvekst investeringer	0,15	7,5 pst.	3,2 pst.
Lønnsvekst	0,58	3,8 pst.	4,2 pst.
Deflator		5,3 pst.	3,7 pst.

Utfra disse rammebetingelsene,
hva blir viktig å legge til grunn for våre
budsjetter?

2023
2023-2026

Vårt utfordringsbilde

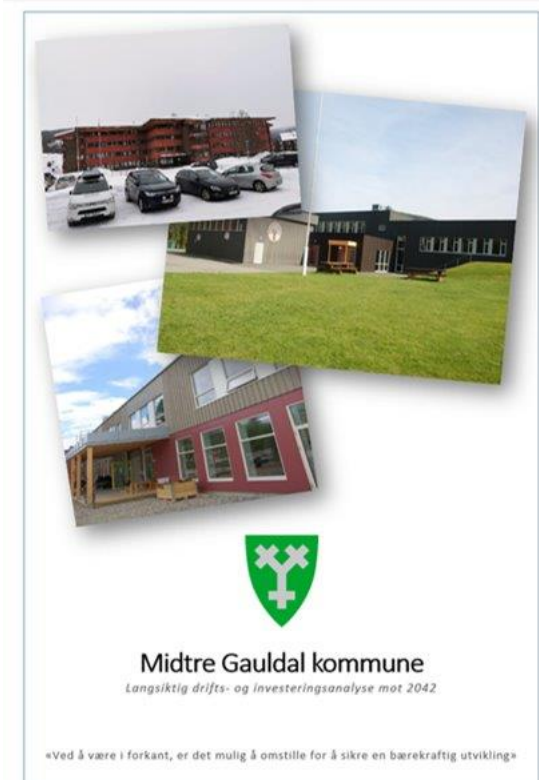
- Behov for å øke attraktivitet - næring, bolig
- Negativ endring innbyggertall på kort sikt
- Endringer i befolkningssammensetning og økte tjenestebehov er på vei.
- Betydelige investeringsbehov.
- Høyere rente.
- Stort satsing på næringsareal via KF. Usikkert hvor mye av egen gjeld kan dekke.
- Stort vedlikeholdsetterslep på bygg, vei og VA

Tøffere prioriteringer blir nødvendig. Og vi må håndtere stor grad av usikkerhet

Langsiktig drifts- og investeringsplan

- Nå har vi fått fram kunnskap om situasjonen og et helhetsbilde – bra!
- Store etterslep på investeringssiden og stort behov for vedlikehold på bygg, vei, og VA
- Vi må ta steg for steg, men vi må komme i gang med et løft i 2023
- Kunnskapsgrunnlag vi nå har rulleres årlig inn i budsjettene
- Flere investeringer enn vi skulle ønsket med tanke på eksisterende gjeld
- Vi har noen større utfordringer som vi jobber mer med inn mot 2024

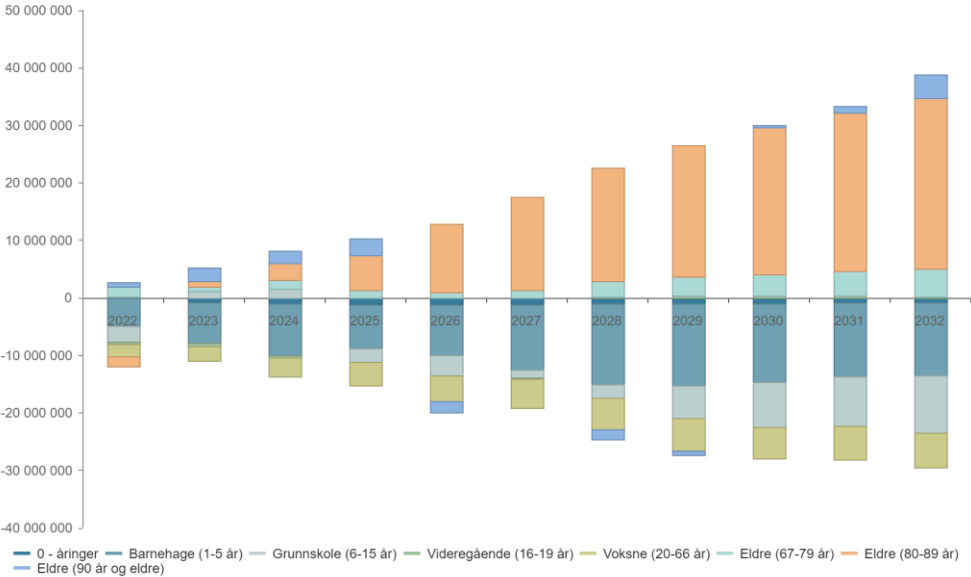
- Rådhuset
- Størenhallen
- Prestegården
- Støren
Barneskole/BHG
- Kalvtrøa
- Snurruhagen

Håndtere forventet økning i demografiutgiftene

	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	Totalt
0 - åringer	-1 038	-173	-173	0	86	86	0	0	173	0	-1 038
Barnehage (1-5 år)	-1 814	-1 988	1 253	-1 188	-2 613	-2 613	-238	648	713	238	-7 604
Grunnskole (6-15 år)	3 779	515	-3 779	-1 202	2 061	-1 031	-3 263	-2 061	-687	-1 546	-7 214
Videregående (16-19 år)	-517	289	355	-44	40	151	208	13	72	-167	399
Voksne (20-66 år)	-186	-863	-753	-217	-777	-361	-87	-46	-326	-74	-3 691
Eldre (67-79 år)	-870	497	-62	-497	497	1 492	497	373	435	684	3 045
Eldre (80-89 år)	2 476	2 270	2 889	5 984	4 127	3 508	3 301	2 682	2 063	2 063	31 362
Eldre (90 år og eldre)	1 634	-409	817	-4 903	2 043	-1 634	817	1 226	817	2 860	3 269
Total	3 464	138	547	-2 068	5 464	-403	1 235	2 835	3 260	4 058	18 529

Oppd. Per 1. juli	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
0 - åringer	74	81	71	69	72	74	84	53	62	71	59
Barnehage (1-5 år)	321	347	365	371	373	397	375	381	360	357	343
Grunnskole (6-15 år)	748	744	732	706	694	673	670	671	683	704	700
Videregående (16-19 år)	333	321	337	349	347	345	328	307	284	266	257
Voksne (20-66 år)	3 691	3 762	3 817	3 800	3 760	3 755	3 677	3 714	3 713	3 691	3 552
Eldre (67-79 år)	625	643	685	683	715	737	754	776	785	796	810
Eldre (80-89 år)	295	309	299	305	285	286	276	276	278	283	278
Eldre (90 år og eldre)	66	59	55	53	52	52	61	68	73	75	75
Total	6 153	6 266	6 361	6 336	6 298	6 319	6 225	6 246	6 238	6 243	6 074

Krevende tider nå og i årene som kommer – men vi har brukt de siste årene godt

- Tatt grep i økonomien
- Tilpasset organisasjonen
- Tjenestene er gode

Vel og bra - men vi må fortsatt tilpasse oss framtiden og styre slik at vi håndterer usikkerhet (som er større nå enn tidligere)

NOTAT TIL STRATEGIKONFERANSE II, 2022

Til: Kommunestyret
Fra: Kommunedirektøren
Dato: 06.09.22
Tema: Budsjett og økonomiplan fram til 2030 – hva trengs av tiltak for å lykkes med å styre etter handlingsreglene?

1. Innledning

Som grunnlag for arbeidet med handlingsprogram 2023/økonomiplan 2023-2026, la kommunedirektøren fram utfordringsdokumentet i mai 2022: <https://pub.framsikt.net/2023/midtre-gauldal/bm-2023-utfordringsdokument-2023-2026/#/>. Utfordringsdokumentet viser at selv om det de siste årene er tatt betydelige grep for å tilpasse tjenestene til pengesekken, så har vi ikke en økonomiplan i balanse. På den ene siden kan vi vise at organisasjonen har blitt mer effektiv i oppgaveløsningen og fått bedre økonomi, men – på den andre siden har vi likevel en betydelig utfordring framover i tid med å finne tiltak som bringer balanse mellom inntekter og utgifter.

På strategikonferanse I jobbet kommunestyret med fire utfordringer; omstillingsutfordringen, gjeldsutfordringen, samfunnsutfordringen og klima- og energ(utfordringen). Resultatet herfra er en del av grunnlaget for kommende budsjett/økonomiplan. I tillegg er to andre dokumenter viktig; langsiktig investerings- og driftsanalyse som legges fram samtidig som budsjettet, samt dette notatet, som har til hensikt å a) gi et oppdatert bilde av den økonomiske utfordringen fram til 2030, b) peke på mulige tiltak vi kan jobbe med for å oppnå høyere inntekter/lavere kostnader.

På bakgrunn av framlagt notat er det ønskelig å få politiske signaler om retning og enkelttiltak som kommunedirektøren bør ta med inn i arbeidet med handlingsprogram/økonomiplan. Det presiseres at notatet er et grunnlagsdokument, ikke et budsjettforslag med konsekvensvurderinger. Notatet har vært framlagt til orientering for ansattes organisasjoner og enhetslederne.

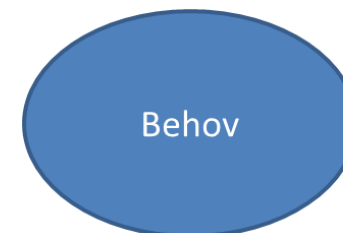
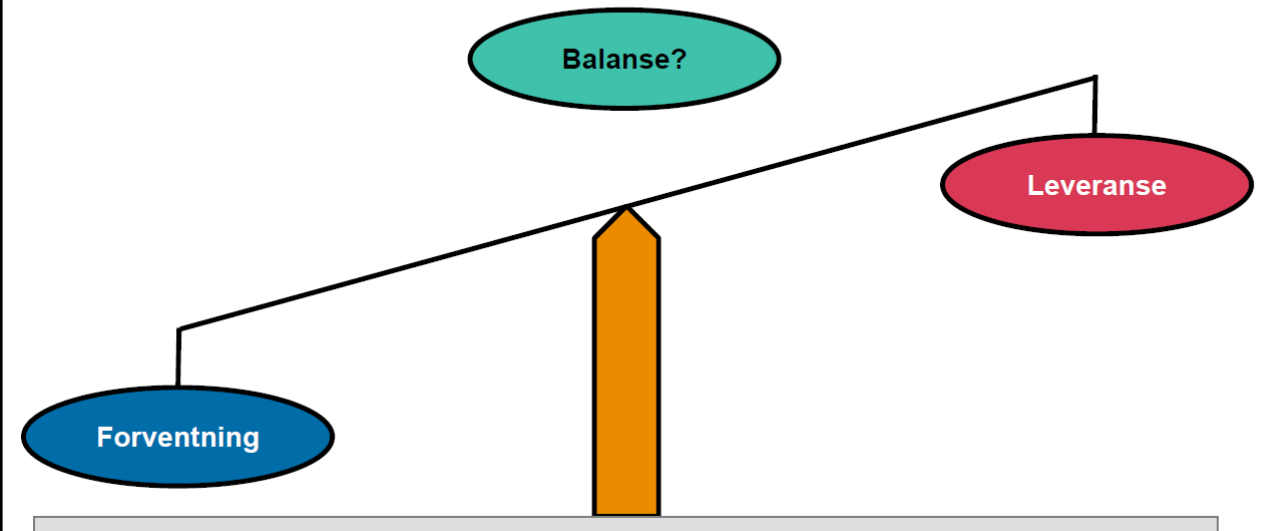
2. Store oppgaver og forventninger – utfordringsbildet framover

Kommunen har mange, store og komplekse oppgaver som leverandør av velferd til innbyggerne fra vugge til grav, for å sikre rettsikkerhet, bygge lokalsamfunn og som lokaldemokratisk arena. Vi skal være nære innbyggerne, forholde oss til forventninger fra innbyggere og næringsliv og vi skal gjøre jobben utfra de mål lokaldemokratiet setter og de rammer vi har økonomisk.

Utfordringsdokumentet beskriver hvilke mål og ambisjoner som Midtre Gauldal har.

Gitt dette bildet - hva blir viktig for oss nå?

- Handlingsregler som vi styrer etter
- Balansere satsing på økt attraktivitet vs tilpassing av tjenester etter pengesekk.
- Være kunnskapsbasert, dvs. når vi gjør tøffe prioriteringer så vet vi hva vi prioriterer ned og konsekvensene
- Håndtere forventningsgapet – dvs forskjellen mellom det folk forventer seg av kommunale tjenester og det de opplever at de får.
- Enda tettere samspill: ansatte, ledere innbyggere, næringsliv, lag/foreninger, politikere

Vi må også framover «mase» om omstilling og effektivitet»

Kommunale tjenester kan bli mer effektive, heter det i Nasjonalbudsjettet fra Finansdepartementet. Bruk av teknologi kan bidra til det.

Foto: Joakim S. Enger

MMENTAR 13.10.2022 08:42

Kommentarer gir uttrykk for skribentens analyser og meninger.

Mulig å få mer igjen for kommunepengene

Sliter kommunen med trange budsjetter? Les Nasjonalbudsjettet og bli inspirert til å bli mer effektiv og produktiv.

AGNAR KAARBO
Politisk redaktør i Kommunal Rapport, 974 82 408

En del av kommunedirektørens arbeidshverdag består av omstilling og effektivisering. Ofte i det små, som kontinuerlig forbedring, kanskje inspirert av lean-metodikken. Noen

ganger foretas større organisatoriske endringer.

Hva kommunene får ut av pengene og arbeidskraften, betyr noe for økonomisk utvikling, produktivitet og velferd i nasjonen.

Målet er uansett sunn drift, et balansert budsjett, gjerne med litt penger til overs. De skal inn på disposisjonsfondet. Det er godt å ha ved investeringer, uforutsette hendelser eller usikkerhet om den økonomiske framtiden.

Men hvor mye mer effektiv kan en

MEST LEST

Siste døgn

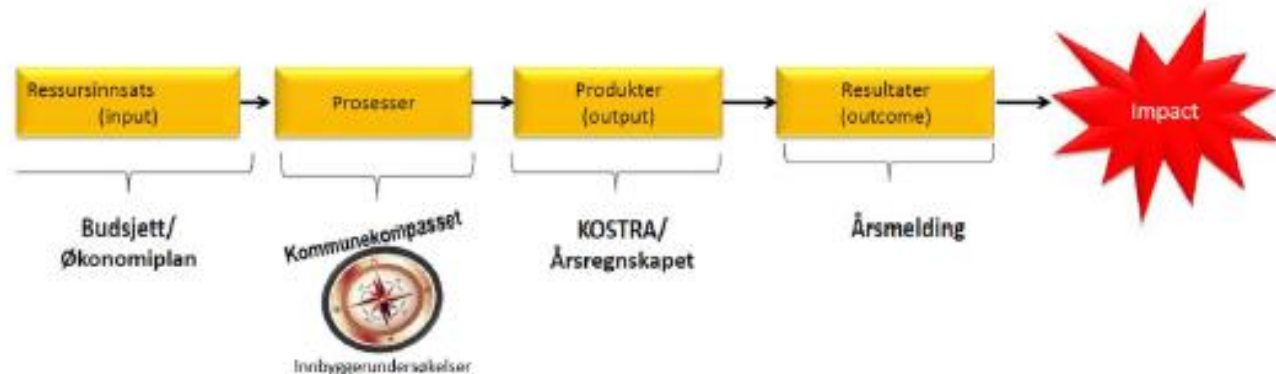
NYHETER
Bråstopper nye tilskudd til sykehjem

MENINGER | DEBATT
Uklart ansvar og urealistiske mål hindrer flom- og skredsikring

MENINGER | DEBATT
Uklart ansvar og urealistiske mål hindrer flom- og skredsikring

NYHETER
KS: - Beklagelig at klimasatsningen avvikes

NYHETER
Kraftig løft for barnehagene -

- Hvorfor? Jo, vi må få mer igjen for pengene bl.a. for å
 - Kunne takle økt press på offentlige velferdstjenester i årene som kommer.
 - Ha handlingsrom for lokale satsinger på samfunnsutvikling.

Budsjettforutsetninger

- Deflator (lønns- og prisvekst) for 2023 på 3,7 % (lønn 4,2 %, pris 3 %).
- Skatt og rammetilskudd med utgangspunkt i 6 074 innbyggere i hele perioden.
- Generell eiendomsskattesats på 7 promille, uendret (gamle verker og bruk).
- 4 promille eiendomsskatt på boliger og fritidseiendommer, opp fra 3 promille.
- Finansposter beregnet med utgangspunkt i anslag for 3 MND NIBOR.
 - Det betyr flytende rente på 4,2 % og innskuddsrente på 3,9 %.
- Utbytte på 2022-nivå.
- Både bruk og avsetning til disposisjonsfond.
- Generelt effektiviseringskrav på 0,5 % ved at forventet lønnsvekst ikke blir fullt ut kompensert.
- Gebyrer for VA, byggesak, oppmåling og private planer justeres iht. vedtatte dekningsgrader.

Driftsbudsjett

	Regnskap 2021	Oppr. budsjett 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026
Folkevalgte og stab	39 781	38 711	44 836	44 836	44 186	43 836
Oppvekst	123 053	126 772	139 953	140 033	138 923	138 923
Kultur, fritid og voksenopplæring	1	0	0	0	0	0
Pleie og omsorg	125 556	118 152	130 772	130 772	130 772	130 772
NAV, Helse og familie	47 138	56 330	62 301	62 301	62 301	62 301
Samfunnsutvikling og kultur	16 442	17 080	18 738	18 388	17 468	17 468
Eiendom og kommunalteknikk	25 949	20 208	24 636	22 836	22 636	22 436
Spesielle tiltak og tjenester	19 663	15 393	24 962	22 259	22 568	22 980
Finansielle transaksjoner	-14 715	-7 150	-27 300	-27 300	-27 300	-27 300
Sum bevilgninger drift, netto	382 868	385 494	418 897	414 124	411 553	411 415

- Ca. 20 mill. av rammeøkningene må ses mot inntektsøkningen for området finansielle transaksjoner.
 - Forklaringen er økt pensjonspremie og økt premieavvik (inntekt).
 - Selve pensjonskostnaden øker med ca. en halv mill. kr.

	Regnskap 2021	Oppr. budsjett 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026
Rammetilskudd	-251 932	-252 820	-270 914	-273 654	-273 172	-273 176
Inntekts- og formuesskatt	-165 636	-159 651	-162 035	-162 035	-162 035	-162 035
Eiendomsskatt	-12 297	-12 300	-14 500	-14 500	-14 500	-14 500
Andre generelle driftsinntekter	-2 345	-1 107	-1 391	-1 348	-1 303	-1 257
Sum generelle driftsinntekter	-432 209	-425 878	-448 840	-451 537	-451 010	-450 968
Korrigert sum bevilgninger drift, netto	382 393	394 795	418 898	414 125	411 554	411 416
Avskrivninger	0	0	0	0	0	0
Sum netto driftsutgifter	382 393	394 795	418 898	414 125	411 554	411 416
Brutto driftsresultat	-49 815	-31 083	-29 942	-37 412	-39 456	-39 552
Renteinntekter	-1 094	-1 240	-5 000	-5 500	-5 200	-4 900
Utbytter	-7 846	-5 600	-7 770	-7 770	-7 770	-7 770
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	-2 447	-1 480	-2 200	-2 450	-2 540	-2 620
Renteutgifter	14 624	13 967	19 856	22 459	22 732	22 768
Avdrag på lån	18 810	19 939	18 887	21 044	23 039	22 778
Netto finansutgifter	22 047	25 586	23 773	27 783	30 261	30 256
Motpost avskrivninger	0	0	0	0	0	0
Netto driftsresultat	-27 769	-5 497	-6 169	-9 629	-9 195	-9 296
Disponering eller dekning av netto driftsresultat						
Overføring til investering	0	0	0	0	0	0
Avsetninger til bundne driftsfond	6 144	644	644	644	644	644
Bruk av bundne driftsfond	-4 187	-9 945	-644	-644	-644	-644
Avsetninger til disposisjonsfond	25 811	14 798	11 870	12 630	12 196	12 297
Bruk av disposisjonsfond	0	0	-5 700	-3 000	-3 000	-3 000
Dekning av tidligere års merforbruk i driftsregnskapet	0	0	0	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	27 769	5 497	6 170	9 630	9 196	9 297
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0	0	0	0	0	0

Hovedpunkter for driftsbudsjettet

- Budsjettene er allerede stramme etter 2 år med omstilling. Utgiftsreduksjoner uten å endre på tjenestetilbudet vil ikke være realistisk framover.
 - Kommunedirektøren foreslår derfor å utnytte inntekspotensialet kommunen har i form av skatter og avgifter.
- Alle enheter har hatt muligheten til å melde inn nye behov. Behovene er mange og dels store, men det er få av disse som er hensyntatt gitt rammene for budsjettet.
 - Det betyr at det blir nødvendig med tøffe prioriteringer innen rammene for å evt. imøtekomme nye behov.
- Gjennomgående fokus på tidlig innsats (barn/ungdom, bygg, eldre), for å unngå "reparasjon"/dyre tiltak samt få til større grad av tverrfaglighet.
- Mye usikkerhet – derfor viktig med en buffer i drift.
 - For eksempel så vil 1 prosentpoeng avvik på renten gi 4,9 mill. kr. i effekt på renteutgiftene i 2023.
 - Samme usikkerheten opplever vi også for finansinntektene.

Særskilte satsninger i 2023

- Vi følger opp kommunestyrets vedtak og tydelige signaler om å satse på
 - Øke attraktivitet og styrke positiv samfunnsutvikling
 - Tidlig innsats og forebygging (barn/unge, bygg, eldre)
 - Styret etter handlingsregler
 - Tilpasse tjenestene til pengesekken

Særskilte satsninger i 2023

- 3 mill. kr. ekstra til vedlikehold av vei og bygg (7 mill. i dag)
 - I tillegg er 3 mill. avsatt til generell oppgradering av bygg i investeringsbudsjettet.
- 2,7 mill. kr. til utbygging bredbånd.
- 2 mill. kr. til omstillingsprogrammet, Spir.
- Satsing omdømme. Ny stilling på kommunikasjon (spleis 50/50 med Spir).
- 1,35 mill. kr. til innsatsteam barn og unge (økning på 0,35 mill. kr.).
- 1,1 mill. til Helseplattformen (1,8 mill. investering i tillegg) og midl 50 % stilling på IT
- 1 mill. kr. til organisasjonsutvikling (medarbeiderskap, utredning for å se forbedringer)
- 0,5 mill. kr. til kompetanseutvikling.
- 0,5 mill. kr. til aktivitetskoordinator.
- 0,3 mill. kr. til miljøarbeider Støren ungdomsskole.
- 0,25 mill. kr. til ny tilskuddsordning for aktiviteter, møteplasser og inkludering av barn og unge.
- 0,2 mill. kr. til nye klima- og miljøtiltak.

Eiendomsskatt

Eiendomsskatt	Endring			Endring		
	2022	2023	2022-2023	2019	2019-2023	2019-2023
Snitt eiendomsskatt	1 785	2 380	595	2 431	-	51
Median eiendomsskatt	1 532	2 043	511	2 091	-	48
Snitt 100 høyeste faktura	6 105	8 140	2 035	8 690	-	550
Snitt ti høyeste privatpersoner	8 500	11 333	2 833	11 345	-	12

- Obligatorisk reduksjonsfaktor på 30 % fra og med 2020.
- Kommunedirektørens forslag er at 3 mill. kr. skal avsettes årlig til eget vedlikeholdsfond i år med 4 promille eiendomsskatt.
- 3 mill. kr. kan i 2023 gi:
 - 20 km grøftrensing, 10 km hogst langs vei, 7 km grusing, brukontroller, og vedlikehold rød avdeling, kjøkken og kantine sykehjemmet.

Gebyrendringer

	2022	2023	Endring kr	Endring %	Kommentar
<u>Foreldrebetaling</u>					
SFO over 15 t/u	2 925	3 033	108	3,7 %	Justert med deflator.
Barnehage hel plass	3 315	3 000	- 315	-9,5 %	Makspris fastsatt i statsbudsjettet.
<u>Mat kjøkkenet</u>					
Pris per porsjon hjemmeboende, ink. Transportkostnad	125	135	10	8,0 %	Ikke justert i 2022.
Pris per porsjon kantine - Besøkende mandag-lørdag	125	135	10	8,0 %	Ikke justert i 2022.
<u>Vann og avløp</u>					
"Normalgebyr" vann (150 m3 forbruk)	3 649	5 476	1 827	50,1 %	Reduserte gebyrinntekter pga. at Norsk kylling ikke lenger er abonnent.
"Normalgebyr" avløp (150 m3 forbruk)	5 949	4 136	- 1 813	-30,5 %	Stort selvkostfond som må tilbakeføres.
<u>Byggesak</u>					
Byggesøknad bolig 51-100 m2	7 320	13 500	6 180	84,4 %	Fra dekningsgrad på 78,1 % til 100 %.
Byggesøknad bolig 151-300 m2	12 200	18 000	5 800	47,5 %	Fra dekningsgrad på 78,1 % til 100 %.
<u>Reguleringsplan</u>					
Planareal 0-5000 m2	40 000	60 000	20 000	50,0 %	Fra dekningsgrad på 17,7 % til 60 %.

- Gebyrinntektene er begrenset til selvkost av lov på flere områder.
 - Flere «selvkostområder» er i dag subsidiert av kommunekassen.
- Selvkost er utgangspunktet innen andre områder også.
- En forutsetning for høyere gebyr er saksbehandling innen fastsatte frister og tilgjengelige tjenester.
- Hvis ingen andre endringer – Justering med deflator.

Disposisjonsfond

- Kommunedirektøren ønsker et mer aktivt forhold til bruk av og avsetning til disposisjonsfond fremover.
 - Dvs. avsetning til konkrete formål et år, og bruk når behovet er der.
 - Disposisjonsfondet bør fortsatt ikke være en salderingspost, men brukes til tiltak som har strategisk betydning.
- Et eksempel er øremerking av eiendomsskatt til vedlikehold.
- Et annet eksempel er øremerking til egenfinansiering av investeringer for å redusere gjeldsveksten.
- Samtidig må handlingsreglene ivaretas, noe som krever en «udisponert» andel (8 %).
- Kommunedirektøren vil foreslå ny fordeling av dagens fond som må vedtas av kommunestyret.
- Det vil også være nødvendig med føringer for framtidig fordeling.

Disposisjonsfond II

			2022		2023		2024		2025		2026			
	Pri	Nøkkel	Fordeling	Tilførsel	Tilførsel	Bruk	Tilførsel	Bruk	Tilførsel	Bruk	Tilførsel	Bruk	UB	UB/DI
Udisponert disposisjonsfond	1	1 500	42 573	1578	5 427	-	1 500		1 500		1 500		54 078	9,0 %
Investeringsfond		50 %	265		1 722		4 065		3 848		3 899		13 798	2,3 %
Flyktningetilskudd		0 %	5 125		-		-		-		-		5 125	0,9 %
Vedlikehold vei	2	2 000	2 000		2 000	- 2 000	2 000	- 2 000	2 000	- 2 000	2 000	- 2 000	2 000	0,3 %
Vedlikehold bygg	3	1 000	1 000		1 000	- 1 000	1 000	- 1 000	1 000	- 1 000	1 000	- 1 000	1 000	0,2 %
Ny E6 - planbehov		0 %	800		-		-		-		-		800	0,1 %
Krise og beredskap		5 %	250		172		407		385		390		1 603	0,3 %
Bredbåndsutbygging		10 %	2 700		344	- 2 700	813		770		780		2 707	0,5 %
Anleggsfond		10 %	-		344		813		770		780		2 707	0,5 %
Støren sør		25 %	-		861		2 033		1 924		1 949		6 767	1,1 %
Sum			54 713	1 578	11 870	- 5 700	12 630	- 3 000	12 196	- 3 000	12 297	- 3 000	90 584	15,1 %

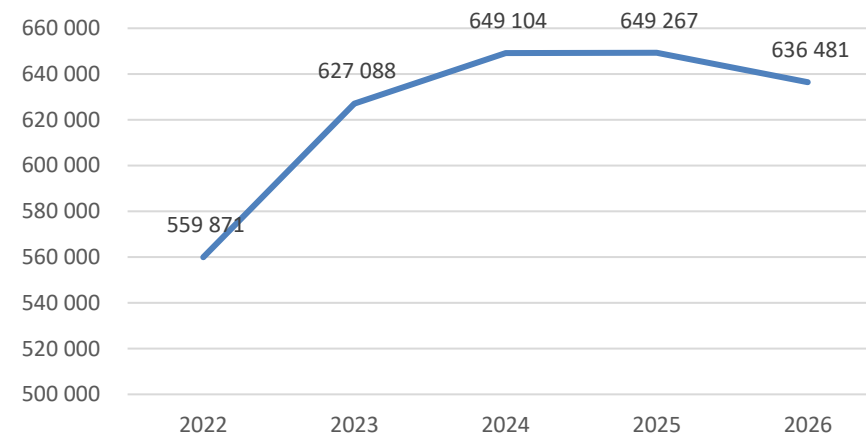
- Prioritering, fordelingsnøkkel og forslag til fordeling 2022 er utkast og kun ment som en illustrasjon.
- Faktiske fordelinger må vedtas av kommunestyret.
- Udisponert andel bør være over 8 %.

Fond	Verdi 20.10.2022
Investeringsfond	265
Disposisjonsfond	46 958
Fond egenandel forsikring	114
K/O - admin. program	16
Ped.psyk. tjeneste	5
Fond voksenoppl.	55
Tiltak barn og unge	17
Fond enslige mindreårige flyktninger	936
Vedlikeholdsfond	29
Ny E6 - planbehov	800
Fortau/gangfelt	66
Flyktningetilskudd	5 125
Prosjekt bygdeutvikling	22
Fond pensjon	31
Fond omstilling Singsås skole	25
Fond - krise og beredskap	250
Sum	54 713

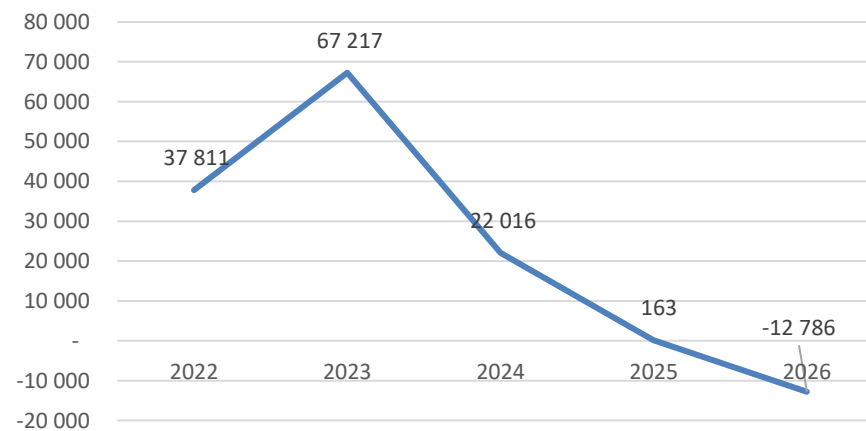
Investeringsbudsjett

	Regnskap	Oppr. bud.				
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Investeringer i varige driftsmidler	15 904	39 630	88 280	82 800	53 540	43 540
Tilskudd til andres investeringer	1 000	750	880	8 000	270	160
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	1 209	1 300	1 360	1 360	1 360	1 360
Utlån av egne midler	-	-	-	-	-	-
Avdrag på lån	-	-	-	-	-	-
Sum investeringsutgifter	18 113	41 680	90 520	92 160	55 170	45 060
Kompensasjon for merverdiavgift	- 2 149	- 8 343	- 16 956	- 13 840	- 10 708	- 8 708
Tilskudd fra andre	227	-	200	-	14 000	19 100
Salg av varige driftsmidler	- 2 934	- 1 000	- 1 000	- 29 000	- 1 000	- 1 000
Salg av finansielle anleggsmidler	-	-	-	-	-	-
Utdeling fra selskaper	-	-	-	-	-	-
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	- 600	-	-	-	-	-
Bruk av lån	- 11 448	- 21 037	- 71 004	- 47 960	- 28 102	- 14 892
Sum investeringsinntekter	- 16 904	- 30 380	- 89 160	- 90 800	- 53 810	- 43 700
Videreutlån	16 160	20 000	20 000	-	-	-
Bruk av lån til videreutlån	- 16 160	- 20 000	- 20 000	-	-	-
Avdrag på lån til videreutlån	1 962	-	-	-	-	-
Mottatte avdrag på videreutlån	- 1 935	-	-	-	-	-
Netto utgifter videreutlån	27	-	-	-	-	-
Overføring fra drift	- 0	-	-	-	-	-
Avsetninger til bundne investeringsfond	-	-	-	-	-	-
Bruk av bundne investeringsfond	- 27	-	-	-	-	-
Avsetninger til ubundet investeringsfond	-	2 500	-	-	-	-
Bruk av ubundet investeringsfond	- 1 209	- 13 800	- 1 360	- 1 360	- 1 360	- 1 360
Dekning av tidligere års udekket beløp	-	-	-	-	-	-
Sum overføring fra drift og netto avsetning	- 1 237	- 11 300	- 1 360	- 1 360	- 1 360	- 1 360
Fremført til inndekning i senere år (udekket)	-	-	-	-	-	-

Gjeld UB

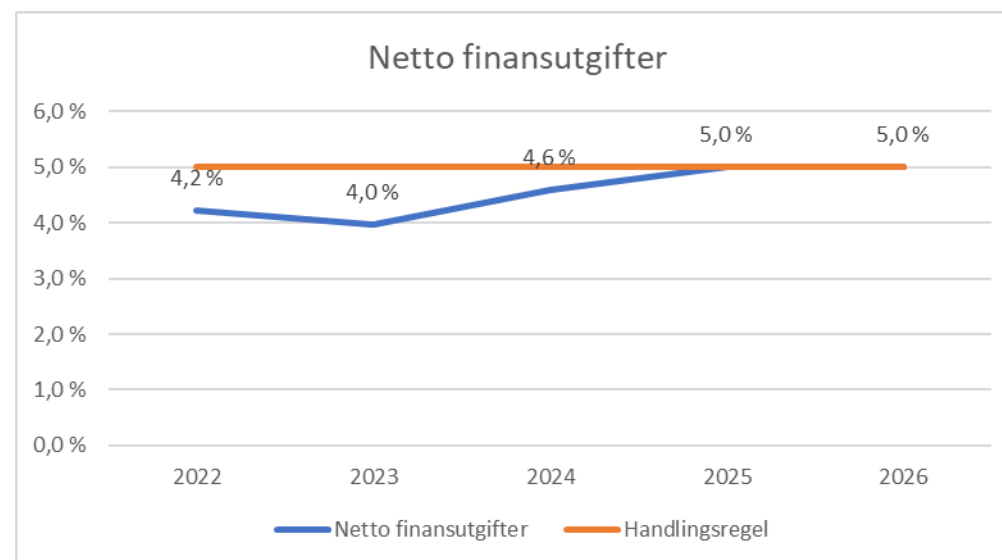
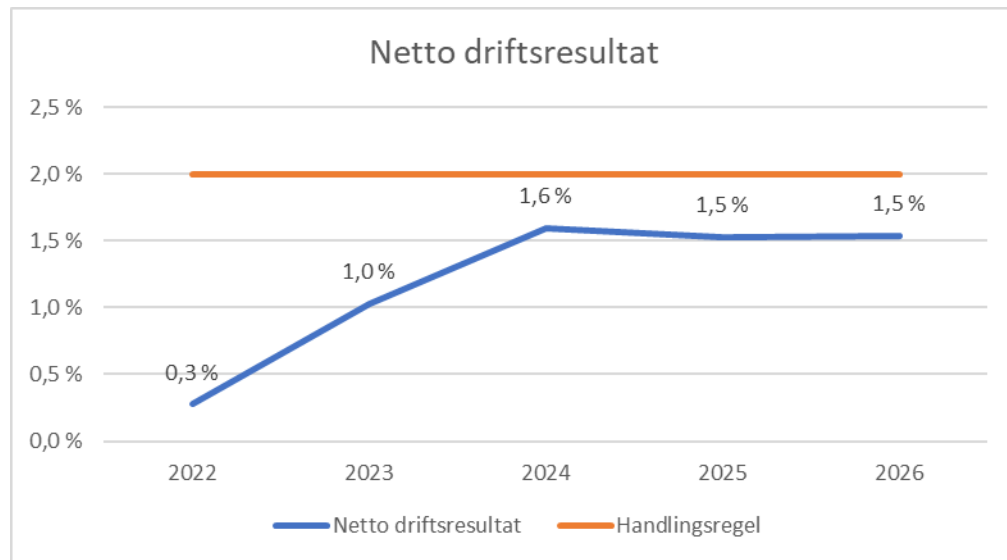
Gjeldsvekst

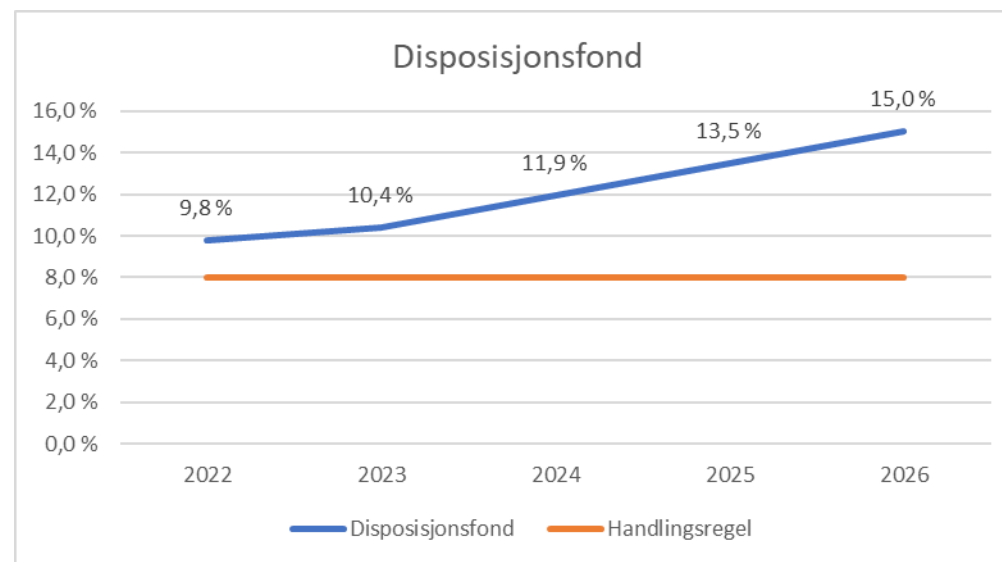
Hovedpunkter i investeringsplanen

- Totalt investeringsbudsjett på ca. 283 mill. kr. i planperioden.
- 41 % selvfinansierende investeringer (117 mill.)
 - Gjennom leieinntekter, tilskudd og salg.
- Omsorgsboliger funksjonshemmede ca. 72 mill. kr.
- Lysgården 38,4 mill. kr. (11,4 er bevilget for 2022)
- Kommunale veier og sikkerhet ca. 20 mill. kr.
- Ny ambulansestasjon ca. 18 mill. kr.
- Helseplattformen ca. 16 mill. kr.
- Investeringsstilskudd Støren kirkelige fellesråd 9,3 mill. kr.
- Digitaliseringstiltak 3,5 mill. kr.
- Velferdsteknologiske løsninger 0,5 mill. kr.

Handlingsregler

- Driftsresultat under handlingsregel grunnet bruk av fond.
- Netto finansutgifter akkurat på grensen.
- Disposisjonsfondet vil vokse.

Et budsjett 2023 og økonomiplan 2026, som gitt de krevende rammebetingelsene:

1. Er stramt for både for innbyggerne og ansatte, men vi vil fortsatt kunne gi et godt tjenestetilbud for innbyggerne
2. Noe økning på inntektssiden, samt bruk av opparbeidet handlingsrom i økonomien, gjør at vi kan satse på tidlig innsats, attraktivitet/samfunnsbygging. Mål: mer forebygging, oppnå mer næringsaktivitet og økt innbyggertall
3. Tøyer litt i handlingsregel for drift, men vi mener vi fortsatt skal kunne levere et overskudd slik at vi fortsatt kan bygge et handlingsrom for de tøffe årene foran oss.

Forutsigbarhet er viktig for oss etter år med store endringer. Vi må fortsatt omstille oss og tilpasse tjenestene også framover.

Avslutningsvis

- Vi går inn i en ny tid
- Det er politikerne som skal utøve politikk!
 - I den situasjonen vi er det ekstra viktig å fortsatt tenke langsiktig og bygge handlingsrom i budsjett og en fleksibel organisasjon
- Dersom dere ønsker endringer i budsjettet, så:
 - Husk at alt henger sammen med alt
 - Be om å få utredet handlingsrom og konsekvenser
 - Mindre inntekter betyr nå tøffere grep i tjenestene for å holde balanse

Avslutningsvis forts

- Bruk Framsikt for politiske forslag
- AMU og tillitsvalgte
- Offentlig ettersyn 14 dager
- Sluttbehandling 1. desember

	November	Desember
Kommunestyret		01.12.2022
Formannskapet	17.11.2022	08.12.2022
HOK-utvalget	10.11.2022	
NPM-utvalget	10.11.2022	
Adm.utvalget	10.11.2022	
Eldres råd	09.11.2022	
Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne	09.11.2022	
Internasjonalt råd	09.11.2022	
Ungdomsrådet	09.11.2022	

